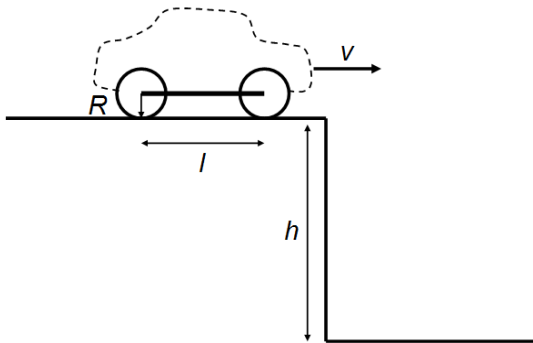

Diákolimpia előkészítő szakkör (Budapest, 2018. október 8.)

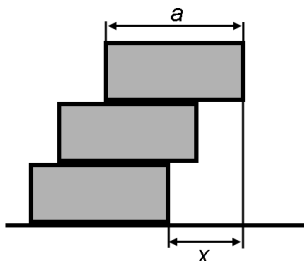
1. Egy (játék)autó vízszintes talajon állandó v sebességgel közelít egy szakadék széle felé. A szakadék fala függőleges, lent, h mélységben vízszintesen folytatódik a talaj. Az autó úgy hagyja el a szakadék peremét, hogy az alváz nem ér hozzá a szakadék széléhez. Az autó "bukfencezni" kezd a levegőben, végül mégis talpra esik.

a) Mekkora v_{min} minimális sebességgel kell az autónak megközelítenie a szakadék szélét, hogy az alváz ne koppanjon a szakadék peremén? Az autó tömege m , a kerekek tengelytávolsága l , a kerekek sugara R . Az autót az egyszerűség kedvéért tekintjük l hosszúságú, homogén tömegeloszlású, igen vékony rúdnak, melynek két végén helyezkednek el az elhanyagolható tömegű kerekek az ábra szerint. Használjuk ki továbbá, hogy $R \ll l$

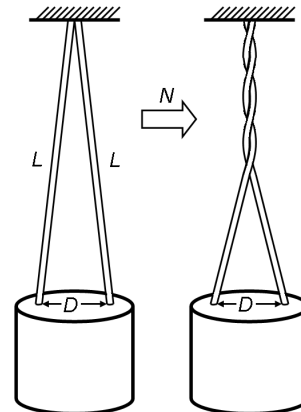
b) Milyen mély volt a szakadék, ha tudjuk, hogy az autó négy kereke egyszerre ér földet, és feltételezzük, hogy az autó a fent kiszámított v_{min} sebességgel közlekedett?

2. Maximálisan mekkora „belógású” torony építhető tetszőleges számú, a hosszúságú homogén tömegeloszlású egyforma téglá felhasználásával?

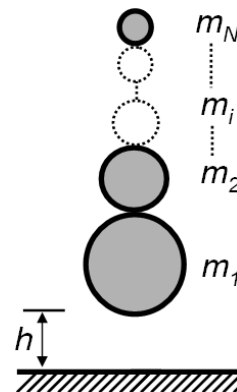
3. Egy m tömegű R sugarú homogén tömegeloszlású hengert az ábrán látható módon felfüggesztünk két L hosszúságú, igen hajlékony, de nyújthatatlannak tekinthető fonálra. A kör keresztmetszetű fonál átmérője d , a csatlakozási pontok távolsága a hengeren D . A felfüggesztett hengert N -szer körbetekerjük a tengelye körül, majd nyugvó

helyzetből elengedjük. Mennyi idő alatt tekeredik ki a fonál? Mekkora a henger szögsebessége a kitekeredés pillanatában?

4. Egymás fölé helyezünk N darab labdát, majd egyszerre elejtjük azokat h magasságból. Földetérést követően centrális, tökéletesen rugalmas ütközések következnek be.

a) Hogyan válasszuk meg az egyes labdák m_i tömegét, ha azt szeretnénk, hogy az ütközéseket követően a legfelső labda átvegye az összes alatta levő labda mozgási energiáját?

b) Milyen magasra emelkedik ekkor a legfelső labda?

c) Milyen tömegarányok szükségesek, ha az ütközésekkor a mechanikai energia $0 < \lambda < 1$ hányada marad meg?

5. Egy α hajlásszögű lejtőn könnyedén gördülő kiskocsi gurul lefelé. A kiskocsin kilövőszerkezet található, mellyel ki lehet löni egy labdát v_0 kezdősebességgel a kocsi pályájával tetszőleges β szöget bezáró irányban.

a) Mekkora legyen β , ha azt akarjuk, hogy a labda visszaessen a kocsira? A labda tömege elhanyagolható a kocsi tömegéhez képest?

b) Hogy módosul β , ha a kocsi négy darab m tömegű, R sugarú tömör keréken gördül, a kocsi tömege M ?